

Người sáng lập kinh đô Thăng Long

Khó có thể tin rằng ở thời kì kinh tế thịnh trị cách đây cả ngàn năm lại bùng sáng một chủ thuyết tôn trọng rất mực quyền dân sinh, dân chủ và công bằng xã hội. Rằng: “ Mọi người không kể là vua, quan hay thường dân đều phải tu nhân tích đức, trừ gian tham ác độc, giữ trọn các đạo của mình, để cho nước Đại Việt được thái hoà. Bất cứ ai trái phép đều phải trừ bỏ...”. Đó là tư tưởng chủ đạo, là cương lĩnh chính trị vì xã tắc của Lý Công Uẩn (vua Lý Thái Tổ)- ông vua đầu tiên của triều đại Lý, người sáng lập kinh đô Thăng Long (1010).

Vua Lý Thái Tổ sinh năm 974, mất năm 1028, thọ 55 tuổi. Ngày giỗ ông hàng năm là mùng Ba tháng Ba âm lịch.

Từ nhỏ Lý Công Uẩn sống nương nhờ cửa Phật. Là một cậu bé cần cù chịu khó và rất đổi thông minh, mới bảy tuổi đã đọc hết sách kinh của nhà chùa, khiến các bậc thiền sư nuôi dạy thân phục và yêu quý. Ở tuổi ấy, Lý công Uẩn đã biết làm thơ với khẩu khí khiến nhiều người kinh ngạc. Các bậc thiền sư tiên đoán sau này Lý Công Uẩn sẽ làm việc lớn cho sơn hà xã tắc. Bài thơ nổi tiếng lưu truyền đến đời nay là:

Trời là màn gối, đất là chiếu chăn
Nhật nguyệt cùng ta ngủ giấc yên
Đèn khuya rạng sáng dang chân duỗi
Chỉ sợ sơn hà xã tắc nghiêng.

Thơ văn tinh thông, võ nghệ điêu luyện, văn võ song toàn tột bậc, nên mới 20 tuổi vua Lê Đại Hành đã giao cho ông chức quan Điện tiền chỉ huy sứ, là chức quan cao nhất nắm giữ binh quyền của triều đại nhà Lê. Năm 1009, khi ông vua ngoại triều Lê Long Đĩnh băng hà, thái hậu và các Thái sư, Quốc sư, Thiền sư cùng bá quan văn võ đã cùng tiến cử Lý công Uẩn lên ngôi kế vị.

Lần đầu tiên trong chế độ phong kiến và lịch sử nước ta, Lý Công Uẩn thực hiện xóa bỏ đặc quyền, đặc lợi của vua quan, đồng thời coi trọng và chăm lo thiết thực đến đời sống dân chúng. Ngay sau khi lên ngôi ông đã ba lần miễn thuế cho dân, mỗi lần đến ba năm. Để mở mang hưng thịnh

cho quốc gia, ông đã quyết định rời đô Hoa Lư về thành Đại La, vốn là nơi tổ Hùng Vương đóng đô thế kỉ thứ 8.

Truyền thuyết kể rằng khi Lý Công Uẩn đến thành Đại La thì trên bầu trời xuất hiện một dải mây vàng sáng toả tựa như rồng đang bay lên. Ông xem kỹ vùng đất này và khẳng định trong Chiều dơi đo rằng:” Đây quả là nơi có đất vuông ngàn dặm, đồng ruộng phì nhiêu, dân cư đông đúc, lại có núi để tựa (núi Ba Vi), có sông để ngăn (sông Nhị Hà), đủ gần để chế, đủ xa để phòng. Xem khắp nước Việt ta, chỗ ấy là nơi hơn cả, thật là chỗ hội hợp của bốn phương ,là nơi bậc nhất của đế vương”. Khi du ngoạn núi Nùng Lĩnh, sông Tô Lịch, ông khẳng định đây là vùng khí vượng, địa thế tựa rồng bay hổ phục và quyết định đặt tên kinh đô là Thăng Long, lấy niên hiệu là Thuận Thiên (hợp ý trời) . Lý Công Uẩn đăng quang ngôi hoàng đế vào ngày 15 tháng 3 năm Canh Tuất(1010)....

Tư tưởng và quan điểm vì dân giàu nước mạnh của vua Lý Thái Tổ có ảnh hưởng sâu sắc không chỉ trong triều đại của ông mà còn tiếp tục tới cả những triều đại tiếp sau. Tám đời vua nhà Lý sau đó đã phát triển nông nghiệp, mở mang các nghề thủ công, khuyến khích giao thương buôn bán trong và ngoài nước, đặc biệt là tạo dựng một nền văn hiến, thúc đẩy việc học hành thi cử, đào tạo người hiền tài cho quốc gia dân tộc. Công trình lớn lao nổi trội là việc xây dựng Văn Miếu Quốc Tử Giám (1070), đây là trường đại học đầu tiên của nước ta tại kinh đô Thăng Long. Từ nhà Thái học đã sản sinh 82 vị Trạng Nguyên - Tiến sĩ.

Chẳng phải ngẫu nhiên mà Lý Công Uẩn tìm về La thành để khai mở kinh đô Thăng Long, cũng chẳng phải ngẫu nhiên, sau 10 ngày khai sinh nước Việt Nam Dân Chủ Cộng Hoà, lấy Hà Nội (Thăng Long xưa) làm thủ đô, chủ tịch Hồ Chí Minh đã về đền Đô -nơi tôn thờ vua lý Thái Tổ và 8 vị vua triều Lý- làm lễ dâng hương tưởng niệm người đã khai lập kinh đô Thăng Long xưa- Hà Nội nay. Không biết là sự ngẫu nhiên hay là điềm linh ứng kì diệu mà Chiều dơi đo của Lý Công Uẩn gồm có 214 chữ Hán lại ứng với 214 năm trị vì của 8 triều đại nhà Lý, và 800 năm sau, vào ngày 1/9/1998 trong khi tưởng niệm thì trên bầu trời xuất hiện 8 dải mây trắng xếp hình dơi quạt, ứng với 8 ông vua nhà Lý. Hiện tượng mây trời đó được coi là sự xuất hiện linh thiêng kỳ diệu của lịch sử.

